

ročník III.

pátek 10. března 2023

Cestou z Loužnice do Držkova

foto Jana Matěásková

Milý čtenáři!

V televizní debatě na téma vysokých marží obchodních řetězců jsem zaslechl jsem větu ministra zemědělství Nekuly – *volte peněženkou*.

Inu, to se řekne... Já bydlím ve městě Břevnově, součásti hlavního města.

Volba tu znamená volit mezi Sapou – tedy vietnamskými večerkami. A Billou na levém kopci, Billou pod pravým kopcem a Billou na jeho vrchu.

A pak je tu ještě třetí možnost volby, kterou preferuji.

Rajčata jsem měl naposled v říjnu.

A okurka? Už ani nevím, jak vypadá. 😊

Začínají stavební práce na sídlišti u nádraží

Prostor před supermarketem Billa v následujících dnech projde proměnou. Poslední fáze revitalizace sídliště u nádraží by měl být hotová v průběhu dvou měsíců.

Poslední fáze revitalizace sídliště u nádraží v prostoru mezi parkem T. G. Masaryka a supermarketem Billa začal 6. března. Stavba byla předána zhotoviteli - společnosti *MIZERA-STAVBY*. Realizace proběhne ve třech etapách, každá v trvání 2 – 3 týdny.

Postup prací je volen tak, aby co nejméně omezoval pohyb osob, přístup k obchodům nebo průjezd parkovištěm. V první etapě bude probíhat oprava povrchů v místě parkovacích míst pro invalidy a přímo před vstupem do Billy, pracovat se bude rovněž na menším úseku od dětského hřiště.

Ve druhé etapě bude realizována úprava prostoru od supermarketu Billa směrem k obchodu Barvy Laky s vynecháním volného místa těsně před obchody, aby byl umožněn vstup. Tato etapa bude časově nejnáročnější s ohledem na ochranu místní zeleně.

V poslední etapě dojde k předláždění plochy, která v předchozích fázích stavby poslouží ke vstupu do objektů. V každé fázi bude zachován přístup do objektů, resp. výdejnímu boxu Alza.

Rekonstrukce přinese rozšíření zpevněných ploch, doplnění veřejného osvětlení, osazení nových laviček, úpravu přechodu pro chodce i stání pro ZTP. Město Turnov na investici čerpá dotaci ze Státního fondu podpory investic.

(Marcela Jandová)

Ztrátová Šroubárna Turnov ukončí v březnu nebo dubnu výrobu. Firma je v likvidaci, své závazky ale zřejmě bude schopna splatit. O zaměstnání přijde v turnovském závodě přes 100 lidí. Vyplývá to z vyjádření ředitele společnosti Pavla Hendrycha

Výrobce šroubů v Turnově působí déle než 70 let, důvodů pro ukončení činnosti je podle ředitele více. „Pokles objednávek v automotive, vysoké ceny energií, dlouhodobá ne příliš dobrá kondice společnosti,“ řekl Hendrych

O likvidaci akciové společnosti od 1. února rozhodla valná hromada letos na konci ledna i na základě toho, že neuhrazená ztráta z předchozích let dosahovala poloviny základního kapitálu. Ten činí přes 138 milionů korun.

Pro propouštěné pracovníky by neměl být velký problém najít nové uplatnění, podle údajů z úřadu práce je v Turnově kromě řady jiných firem druhá šroubárna Kamax, která aktuálně nabízí zhruba osm pracovních pozic, ve městě

a oblasti jsou ale desítky volných pracovních míst. Oblast ORP Turnov má v Libereckém kraji nejnižší nezaměstnanost, na konci ledna dosahovala 3,2 % procenta. V turnovské továrně ročně vyrobili až 650 milionů šroubů pro automobilový průmysl a výrobce praček a kompresů, většinu produkce odebírali tuzemští zákazníci. Ještě před šesti lety zaměstnávala Šroubárna skoro 190 lidí. Výnosy tehdy přesáhly čtvrt miliardy korun a hospodaření skončilo v téměř devítimilio-nové ztrátě. Podle zprávy likvidátora byly tržby loni k 30. listopadu 210 milionů a hospodářský výsledek ve ztrátě přes 16 milionů korun. (Náš REGION – ČTK)

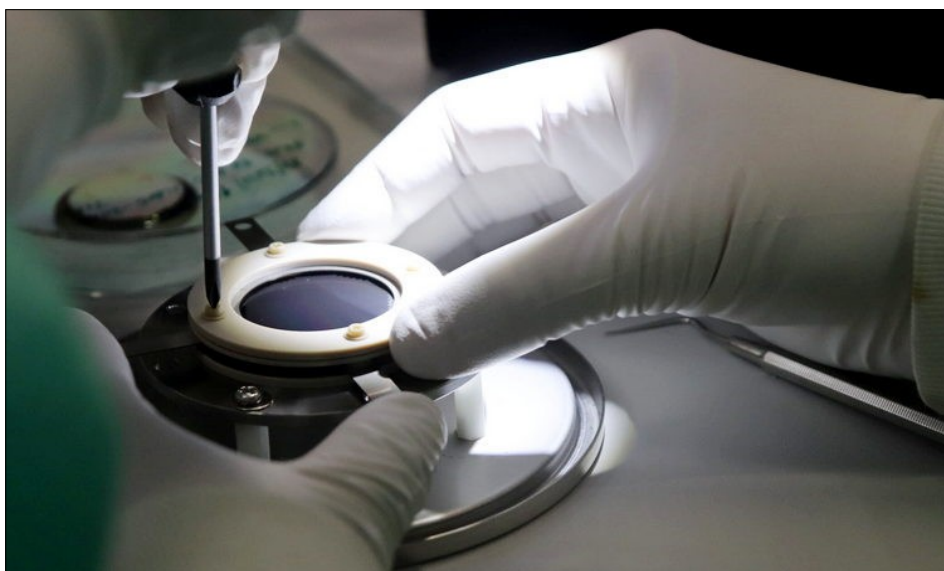
KRYSTALY – 80 LET VE SLUŽBÁCH TECHNICKÉHO POKROKU

Češi patří mezi absolutní světovou špičku v pěstování monokrystalů granátu pro technické využití. Od založení Výzkumného ústavu pro drahokamy v Turnově uplynulo letos už 80 let a turnovská technologická společnost Crytur si letos toto výročí připomíná výstavou, kterou chce představit, čím se zabývá. U příležitosti tohoto výročí se od 16. března do 18. června v Muzeu Českého ráje v Turnově koná výstava Krystaly – 80 let ve službách technického pokroku. Vernisáž je ve čtvrtek 16. března od 17 hodin.

Výstava provede návštěvníky expozicí, která jim pomůže pochopit princip výroby monokrystalů i jejich použití v reálné technice. Vysvětlí, proč jsou potřeba krystaly v elektronové mikroskopii, medicínálních laserech, v osvětlovací technice nebo na částicových detektorech v CERNu.

Samozřejmostí je i shrnutí historie pěstování krystalů v Turnově. Společnost Crytur je ryze česká technologická společnost se zaměřením na technická řešení pro vyspělé vědecké a náročné průmyslové aplikace. Svým působením navazuje na tradici pěstování krystalů v Turnově sahající až do roku 1943 a v současné době zaměstnává téměř 400 lidí z regionu.

„Velkou část exponátů chceme mít interaktivní, aby si návštěvníci mohli na vlastní kůži osahat, k čemu se přístroje obsahující krystaly z Turnova opravdu používají,“ doplňuje manažer marketingu Cryturu Jan Bitman.

Díky hologramu například návštěvníci během jedné minuty uvidí, jak roste krystal, i když ve skutečnosti to může trvat až měsíc. To a mnoho dalšího čeká na návštěvníky této výjimečné výstavy, která je oslavou 80leté tradice tohoto extrémně zajímavého oboru v Turnově.

Autorem architektonicko-výtvarného řešení výstavy Krystaly – 80 let ve službách technického pokroku je Hynek Fetterle. Podle Fetterleho návrhů byly realizovány například nové expozice Národního muzea, Jihočeského muzea v Českých Budějovicích nebo výstavy v Oblastní galerii Liberec. Výstava k výročí společnosti Crytur Turnov je právě díky Fetterleho řešení velkolepá už svou realizací. Výsledkem je proměna výstavního sálu v architektonicky i výtvarně atraktivnější prostor, který ve spojení s tématem přinese návštěvníkům mimořádný zážitek.

Vernisáž výstavy **ve čtvrtek 16. března** od 17:00.

Výstavní sál Muzea Českého ráje / 16. 3. – 18. 6. 2023

Komentované prohlídky výstavy: úterý 21. 3., 18. 4. a 23. 5. (17:00), sobota 1. 4., 29. 4. a 13. 5. (14:00), pátek 16. 6. (17:00, 20:00)

(Jan Mikulička)

Exponát měsíce Muzea Českého ráje – odznak z dílny Václava Peciny

Jako exponát měsíce března jsme vybrali odznak z dílny Viléma Peciny (1870 – 1947), významného turnovského brusiče drahých kamenů a obchodníka s odznaky a lokální bižuterií, jehož osobní fond aktuálně v muzeu podrobně evidujeme, a i proto Vám ho chceme blíže představit.

Ve sbírce faleristiky se nám dochovalo několik desítek odznaků z produkce Pecinova závodu. Vybrali jsme odznak, který byl vyhotoven pro slavnost předání praporu pěšímu pluku č. 44 konající se na turnovském náměstí 7. března 1926 (v den Masarykových 76. narozenin). Zástupci města a okresu zde odevzdali nastoupené rotě plukovní prapor a projevíli tak úctu a vážnost k mladé československé armádě. Prapor měl být symbolem mravní a fyzické síly pluku, stuhu na jeho žerd' věnovali vojákům například členové Jednoty legionářů Turnovska nebo zástupci Sokola Turnova a Liberce. Po všech proslovech složil pluk přísahu věrnosti republice. Ke slavnost-

nímu aktu byly u Viléma Peciny objednány odznaky s vyobrazením centra Turnova, nad nímž je rozvinutý prapor se znakem města.

Slavnost předání praporu pěšímu pluku č. 44 na turnovském náměstí 7. března 1926

Vilém Pecina (1870 – 1947)

Vilém Pecina se narodil 1. července 1870 v domě čp. 224 v Sobotecké ulici. Jako jeden z prvních absolvoval turnovskou c. k. odbornou školu pro broušení drahokamů. V letech 1902–03 si zařídil v domě čp. 222 v Sobotecké ulici vlastní dílnu na výrobu a vývoz skelného a bižuterního zboží. V roce 1905 si ji přemístil do budovy pivovaru Josefa Táborského čp. 217 (pivovar stál v prostoru dnešního parkoviště „U Stovky“).

V roce 1907 přeložil svou dílnu do domu obchodníka Matěje Kotáčka v Nádražní ulici (dům čp. 185 v dnešní Palackého ulici).

V domě si instaloval ukázkovou výstavku se svými výrobky a provozoval pro místní zlatníky a klenotníky bohatý sklad drahých

kamenů a jejich imitací, ať už surových nebo vybroušených. V prodejní místnosti si lidé mohli vybrat vedle severočeské bižuterie i výrobky z dutého a křišťálového skla, řetízky, kloboukové jehlice, spony na pásky nebo divadelní šperky. Pecinovy výrobky byly oceněny více než čtyřiceti diplomy uznání a získaly několik stříbrných medailí na průmyslových výstavách. Stříbrnou medaili obdržela firma na Rakouské výstavě v Londýně (1906–07) nebo Jubilejní výstavě v Praze (1908). V roce 1915 si koupil pozemek na Nádražním předměstí, na němž si postavil obytný dům s krámy (dnes čp. 1131) a vzadu za ním továrnu na bižuterní zboží a odznaky (foto z roku 1924). Pecinova brusírna vyráběla klubové, sletové, slavnostní, výstavní, vojenské či úřední odznaky téměř do všech koutů země.

I za první republiky čile obchodoval s Vídní, kde mu mnoho firem dále zprostředkovávalo obchod s balkánskými zeměmi. V roce 1934 mu byl dokonce za vřelé obchodní styky s Balkánem udělen jugoslávským králem řád sv. Sávy III. třídy.

Vilém Pecina se angažoval hned v několika turnovských spolcích. Byl významným pracovníkem zdejšího Sokola. Jeho přičiněním byla v roce 1929 založena pobočka turnovské sokolské jednoty na nádraží, která byla po dvou letech fungování přeměněna v jednotu samostatnou (Sokol Turnov II.). Pecina byl jednomyslně zvolen jejím starostou. Z činnosti v Sokole uměl i profitovat, například pro slet amerických Sokolů v Chicagu v létě roku 1921 zhotovil veškeré sokolské odznaky. Činil se rovněž ve Společenstvu brusičů a rytců drahých kamenů, které bylo založeno v roce 1924 s ideálem sdružovat jednotlivé majitele turnovských brusíren.

Události předcházející druhé světové válce a samotný válečný konflikt Viléma Pecinu těžce poznamenal jak v osobním, tak obchodním životě. Na počátku druhé světové války, 1. září 1939, byl Pecina jakožto významný činovník v Sokole, tedy potenciální nepřítel Třetí říše, zatčen gestapem a do 7. března 1940 vězněn v koncentračním táboře v německém Buchenwaldu. Ve válce pak umírá Pecinův syn Vladimír (1909 – 1940), který žil od 30. let ve Francii a získal tamní občanství. 13. února 1940 podlehl zraněním z bojů na italsko-francouzské hranici.

Vilém Pecina umírá 7. března 1947 ve věku 76 let. V závěti odkázal svůj dům s továrnou a celým strojním zařízením městu Turnovu. Přál si, aby výnos jeho objektů byl používán na vánoční nadílku pro městské chudé. V roce 1948 se Městský národní výbor rozhodl umístit do Pecinova domu poštovní úřad Turnov II.

/ Muzeum Českého ráje v Turnově

Na náměstí Českého ráje právě dorazila nová venkovní výstava. Putovní výstava zpravodajské parašutistické skupiny Antimony vznikla u příležitosti 80. výročí vyslání a jejího tragického zániku v Rovensku pod Troskami. Čeká vás 16 zastavení nad poutavými historickými fakty i fotografiemi.

Stavte se, otevřeno je kdykoli...

V Turnově potrvá výstava do začátku léta a pak se přesune do Lomnice nad Popelkou.

Turnovské kulturní tipy:

pátek 10. března, 19:30, kino

OSCAROVÝ TÝDEN: Všechno, všude, najednou

V pátek bude v rámci Oscarového týdne následovat film *Všechno, všude, najednou*, který získal celkem 11 nominací, což je v tomto ročníku vůbec nejvíce. Je zároveň horkým favoritem v hlavní kategorii i v kategoriích pro nejlepší režii a nejlepší scénář. Pokud Cate Blanchett najde přemožitelku, mohla by to být právě Michelle Yeoh v tomto filmu. Velké šance na získání prestižního ocenění má i v kategorii herce ve vedlejší roli Ke Huy Quan.

sobota 11. března, 19,00, Malá (domácí) scéna, klub KUS

Orloi & Inkoust Pana Boučka

sobota 11. března, 19:30, kino

OSCAROVÝ TÝDEN: Víly z Inisherinu

Oscarový týden bude pokračovat vyzyvatelem v hlavních kategoriích - film *Víly z Inisherinu* od režiséra Martina McDonagha, který v minulosti oslnil filmy jako *Tři billboardy kousek za Ebbingem* nebo *V Bruggách*. Film obdržel celkem 9 nominací, včetně kategorie pro hlavního herce za skvělý výkon Colina Farrella.

neděle 12. března, 19:30, kino

OSCAROVÝ TÝDEN: Velryba

Pravděpodobně největší adept na zlatou sošku Oscara v hlavní mužské kategorii ale dostane na plátně prostor až v neděli. Brendan Fraser zazáří v roli extrémně obézního učitele ve filmu *Velryba*.

neděle 12. března, 19:30, městské divadlo

Miss Dietrich lituje

Marlene Dietrich vydala v roce 1984 svůj vlastní životopis proto, aby umlčela všechny životopisné samozvance. Podařil se jí ovšem pravý opak. Záhadnou knihu pojmenovala sice *Marlene D.*, ale stejně tak ji mohla pojmenovat *Nic vám neřeknu*. Celý text dokonale zamlčuje, zastírá, krouží a tvaruje skutečnost do takové podoby, v jaké by ji Marlene sama chtěla mít... Matka a dcera. Regina Rázlová jako Marlene Dietrich a Simona Postlerová jako Maria Riva ve strhujícím rodinném souboji.

Láska a sebeláska. Zlatý prach slávy a čas. Věčná bitva s minulostí. Kdo zvítězí?

Čtvrtek 16. března od 17:00, Turnov II – knihovna na vlakovém nádraží

Panama a její krásy

Cestovatelská přednáška s Jiřím Kafkou „Kafínem“, který se s námi tentokrát podělí o své zážitky z nejjižnější země Střední Ameriky.

Čtvrtek 16. března od 18:00, sálek ICM, hlavní budova Městské knihovny

Život ve středověku: V kláštřech

Ve třetím podvečeru věnovaném životu ve středověku se podíváme na velmi specifické prostředí, a to na konventy mnichů. Ty byly středisky vzdělanosti své doby, přesto byly ve svých kláštřech poměrně odloučeny od zbytku společnosti, i když ne zase tolik, jak by si jistě představovali zakladatelé mnohých řeholí, které si také představíme. Vytvářelo se tak velmi zvláštní klima, kde se pozdně antická a křesťanská filozofie kloubila s feudalismem.

pátek 17. března, 19:00, Malá (domácí) scéna, klub KUS

Trijo

Oslavte den Svatého Patrika s tradiční irskou hudbou. Trijo hraje irskou i českomoravskou hudbu v komorním provedení.

 # pátek 17. března – neděle 19. března 2023

XXXIII. TURNOVSKÝ DRAHOKAM

Regionální loutkářská přehlídka pro Liberecký kraj a Český ráj, kterou tradičně pořádá turnovský Loutkářský soubor Na Židli za finanční podpory Libereckého kraje a Města Turnov.

 # POHÁDKOVÝ DRAHOKAM JE TADY

Je tu opět loutkářská přehlídka Turnovský drahokam určená pro širokou veřejnost.

Loutkářská přehlídka Turnovský drahokam spatřila světlo světa v roce 1983 jako neformální setkání loutkářů. Do roku 1987 proběhlo pět ročníků. Pak následovala dlouhá osmiletá pauza. V roce 1996 jsme se pokusili navázat na tento cyklus přehlídek šestým ročníkem. Ten vznikl celý v režii loutkářského souboru Na Židli. Přehlídka se vydařila a nastartovala se tak další etapa, dalo by se říci maraton Turnovských drahokamů, který trvá dodnes.

Tento maraton byl přerušen v letech 2020 a 2021, kdy se přehlídka konala z důvodů pandemie koronaviru bez diváků, pouze pro účinkující soubory tak, aby byl dodržen systém postupových přehlídek.

Postupem let byl mezi loutkáři o účast na přehlídce, tehdy nesoutěžní, velký zájem.

S novým státoprávním uspořádáním a vznikem nových krajů se stal Drahokam krajskou přehlídkou s postupem na národní přehlídku Loutkářská Chrudim.

Čas letí.... a my letos zahájíme ročník třicátý třetí.

To nasvědčuje tomu, že se divákům, souborům i porotě na turnovské přehlídce líbí.

Turnovský drahokam je prestižní loutkářskou přehlídkou Libereckého kraje a Českého ráje, na které se v letošním roce představí i soubor z Izraele.

Přehlídka se koná za finanční podpory Libereckého kraje a Města Turnov.

Přehlídku hodnotí odborná porota ve složení: Mirka Vydrová, divadlo Bořivoj Praha, Hana Dotřelová, divadlo Svět loutek Praha, Blanka Šefrnová, Céčko Svitavy, Michal Drtina, Nipos – Artama Praha.

Dětská divácká porota letos opět udělí putovní Cenu dětského diváka -

Turnovský drahokam pohádce, která se dětem bude líbit nejvíce.

/ Petr Záruba, principál souboru Na Židli

PROGRAM

Pátek 17. března, 8.30 a 10.00 Městské divadlo Turnov

KDO NECHÁ PEJSKA SPÁT (Kordula Liberec)

vhodné pro děti od 3 let, délka představení 40 minut

Sobota 18. března, Městské divadlo Turnov

9.00 SLAVNOSTNÍ ZAHÁJENÍ - DRÁČEK DRÁPEK (soubor Šíro Lázně Bělohrad)

vhodné pro děti od 4 let, délka představení 45 minut

11.00 KOUZELNÉ ŽEZLO (Klubíčko Cvikov)

vhodné pro děti od 3 let, délka představení 30 minut

13.00 THUMBELINA (Hili Yaacobi, Ramont Menaš, Izrael)

vhodné pro děti od 4 let, délka představení 45 minut

14.30 BUDULÍNEK (Rolnička Nová Paka)

vhodné pro děti od 3 let, délka představení 35 minut

16.00 NELKEJ, ČECHIE! (Bažantova loutkářská družina Poniklá)

vhodné pro děti od 10 let, délka představení 30 minut

17.30 KDYSI DÁVNO V DÁNSKÉ ŘÍŠI (soubor Za dveřmi Chlumeck n. C.)

vhodné od 15 let, délka představení 35 minut

18.30 KDO Z KOHO? (V.O.R.E.L. Liberec)

činohra vhodná od 13 let, délka představení 20 minut

TOHO BY SE JEDEN NENADÁL (V.O.R.E.L. Liberec)

činohra vhodná od 13 let, délka představení 20 min.

Neděle 19. března Městské divadlo Turnov

9.30 SIBIŘSKÉ LEGENDY (Fokus Turnov)

vhodné pro děti od 4 let, délka představení 30 minut

11.00 PTÁK ŽAL (soubor Kordula Liberec)

vhodné pro děti od 3 let, délka představení 40 minut

12.00 - 13.00 TRABLE ŠERIFA MÍŠI (soubor Pod kloboukem ZUŠ Chlumeck n.C.)

vhodné pro děti od 3 let, délka představení 20 minut

RUMPLCÁK A PRINCEZNIČKA (Maminy Jaroměř)

vhodné pro děti od 3 let, délka představení 25 minut

14.30 PALEČEK (soubor Vozichet Alena Štěpánová Jablonec n. N.)

vhodné pro děti od 3 let, délka představení 20 minut

O TOM KOBLÍŽKOVÍ (soubor Jakodivadlo Stružinec)

vhodné pro děti od 3 let, délka představení 20 minut

SLAVNOSTNÍ ZAKONČENÍ

Předání cen dětské soutěže O pilného diváka. Vyhlášení držitele putovní ceny

Turnovský dražokam. Vyhlášení výsledků, hodnocení odborné poroty.

divadelní festival, Městské divadlo Turnov, vstupenky od 45 Kč pouze na místě

turnovsko

HRUBÁ SKÁLA – Adamovo lože. Na spaní to není, ale za výlet stojí

Adamovo lože. Tak se jmenuje zajímavý, uměle vytvořený skalní útvar, který se nalézá u Hrubé Skály v severovýchodní části Chráněné krajinné oblasti Český ráj.

Odkud vzešlo toto pojmenování? Skalní dutina v soutěsce u cesty na Mariánskou vyhlídku připomíná postel.

Adamovo lože nechal pod názvem Venušina sluj vybudovat František Adam,

bratr posledního valdštejského majitele panství Hrubá Skála, a to na památku tří Adamů – prvního člověka, Adama z Valdštejna, a nakonec i samotného Františka Adama.

Skalní útvar se nachází asi 300 metrů od zámku Hrubá Skála a vede k němu odbočka z červeně značené turistické trasy na modrou stezku na rozcestí U Adamova lože. Přijet se dá autem, ale dostanou se sem snadno i ti, kteří vlastní dopravu nemají: do Hrubé Skály totiž jezdí vlak.

Chápu, že jedna skála vás na výlet asi nenaláká. Ale v okolí je spousta dalších lákadel – Myší díra, symbolický hřbitov horolezců, lesní arboretum, Kopicův statek a procházka na nedaleký Valdštejn je zážitkem, který vás nabije energií na pěkně dlouho.

/ Jan Mikulička

lomnice n/p

 # První letošní přednáška s promítáním z tzv. jarního cyklu nazvaná Putování za Komenským patří jičínskému novináři Bohumíru Procházkovi, známému jako proChor. O svých zážitcích ze své cesty přes Kroměříž, Uherské Hradiště, Uherský Brod až do Nivnice bude vyprávět **v úterý 14. března od 17 hodin ve vstupní hale muzea.**

 # Lomnický řemeslný pivovar po úspěšné černé třináctce uvařilo další nové pivo. Exkluzivně pro hostinec Na Ploužnici. Bude lehké, tradiční, letní...

26. května uplyne 100 let od narození lomnického rodáka, herce Antonína Tázlara. Sice si ho pamatuji ze seriálu *Tybys*, ale jinak přiznávám, o něm nemám skoro žádné informace. Kdyby se našel někdo, kdo by chtěl napsat o panu Tázlarovi pár řádek nebo měl jeho fotografii, budu jen rád.

lomnicko

LIBŠTÁT –

Přednášet bude Tereza Košnařová

Bolívie
středa 15.3.2023 od 17.00 - knihovna Libštát

Za účasti význačných hostí zahájili v Semilech přestavbu vlakového nádraží, spojenou s vybudováním autobusového terminálu. Na nádraží vyrostou moderní nástupiště, cestujícím bude sloužit také nový podchod. Po výstavbě terminálu bude moci začít Liberecký kraj pracovat na stavbě nového silničního obchvatu města; jeho projekt vznikl už v roce 1939. (Info a foto Liberecký kraj)

14. březen nabízí hned dvě akce:

ANTARKTIDA OČIMA VĚDKYNĚ. Věděli jste, že Česká republika má vlastní výzkumnou stanici na Antarktidě? Za 15 let její existence se na ní vystřídalo přes 130 vědců a vědkyň, kteří tu bádali ve více než třiceti vědních disciplínách. O tom, co na Antarktidě zkoumají a proč, ale i jak se na takové stanici žije, a co vás může potkat při vycházce po Antarktidě, vám bude vyprávět polární mikrobioložka Vendula Koublová, rodačka z Chuchelny. Městská knihovna, čítárna, od 17 hodin.

Beseda s Jiřím Padevětem. Knihkupcem, ředitelem nakladatelství Academia, spisovatelem a jedním z největších znalců českých dějin období 1938-53 a autorem knih zvláště o této době, kdy v naší zemi vládl nacistický i komunistický teror. Od 17 hodin v Knihkupectví Křížovatka.

Dovolujeme si vás pozvat na přednášku František Kaván: Na vzduchu doma, na které Jan Luštinec představí dílo malíře Františka Kavána s akcentem na nejdůležitější období jeho tvorby. Připomene také jeho pozoruhodný, dosud poněkud opomíjený literární odkaz. Přednáška se uskuteční **ve středu 15. března** v 17 hodin v semilském muzeu. Rezervovat místo si můžete na telefonním čísle 775 859 001 nebo na emailu svikova@muzeumsemily.cz.

Přednáška Ondřeje Šíra o zajímavostech ze života a díla režisérky Věry Plívové – Šimkové, spojená s promítáním ukávek z jejích filmů, se uskuteční v kině Jitřenka **v sobotu 18. března** od 10 hodin. Pořádá Spolek rodáků a přátel Semil.

Divadelní spolek z Mříčné postupně odehrál všechny Krkonošské pohádky a hostoval s nimi i v našem Kulturním centru Golf. Jejich zpracování bylo vždy velmi hezké a vtipné. Po pauze se soubor vrhl do nastudování snad nejznámější pohádky, která se stala tradiční součástí českých Vánoc. Mrazík, pohádka o pracovité Nastěnce, statečném, ale samolibém Ivanovi a lásce, která si poradí se zlou macechou stejně jako s mrazivým kouzlem berly mrazilky, sklidila po premiéře v Mříčné obrovský úspěch a jsme rádi, že bude uvedena i v Semilech. Kdo se chce pobavit a zavzpomínat na legendární filmové hlášky je zván **v neděli 19. března** od 15 hodin do KC Golf. Tentokrát to není pohádka jen pro děti, ale i pro dospělé, kteří se chtějí zasmát (vždyť většina z nich na této pohádce vyrostla)...
(Jitka Bažantová, Semilské noviny)

A ještě **18. března**. Sbor My Gospel ze Železného Brodu opět po roce vystoupí v Semilech, tentokrát svým koncertem chceme podpořit Domácí hospic 14 pomocníků. Ve Sboru Dr. Karla Farského od 17 hodin.

semilsko

VYSOKÉ n/J – Jarní prázdniny v Divadle Krakonoš

úterý 14. března 2023 od 17:00	Čertův švagr - loutková pohádka vstupné dospělí 50,- Kč, děti 40,- Kč
čtvrtek 16. března 2023 od 17:00	Posezení s Krakonošem - pásmo poudaček a písniček zdejšího kraje vstupné dobrovolné
sobota 25. března 2023 od 19:30	Slaměný klobouk Divadelní komedie M. Horníčka a E. Labiche v podání DS Vojan z Libice nad Cidlinou vstupné 150,- Kč, předprodej vstupenek v městské knihovně

#

DIVADELNÍ SPOLEK
KRAKONOŠ
SI VÁS DOVOLUJE POZVAT DO

VIDEOKAVÁRNY

na malý sál divadla Krakonoš, kavárna otevřena od 18.00 h.

ZMĚNA TERMÍNU NA: 11. 3. 2023

od 18.00 h. otevřena kavárna s promítáním fotek

od 19.00 h. promítání záznamu divadla

MALOVANÉ NA SKLE

záznam posledního představení s krátkým předfilmem z oslav 230 let divadla ve Vysokém
(120 minut s přestávkou)

BOZKOV –

Dřevěnka
Historická kulturní památka
Rodinný penzion a restaurace

Bozkov v Podkrkonoší
www.drevenkabozkov.cz

X. originální
jarní

ZVĚŘINOVÉ
Restaurace Dřevěnka Bozkov
Pátek 17. března
Sobota 18. března 2023

Moc se na Vás těšíme
a děkujeme za celkovou
přízeň!

Krajové speciality,
tradiční a chuťově
specifická jídla
ZE ZVĚŘINY.
Inspirováno recepty
z krkonošských chalup
z doby minulé i současné,
které se stanou důvodem
k pohodovému posezení
v Dřevěnce. Pestrá nabídka
servírujeme od 11.00hod.
do 20.30hod. nebo do
vyprodání zásob.

"ZVĚŘINA
PODLE
KRKONOŠSKÝCH
RECEPTŮ
NAŠICH
BABIČEK"

www.drevenkabozkov.cz
info a rezervace: 603/944728

HODY
z podkrkonoší

železný brod

Cestovatelské přednášky v kině:

13. března – Pavla Bičíková: Andalusie. Putování po krajině jižního Španělska. Společně se vydáme do historických měst Granada, Baeza a Úbeda, která jsou památkami UNESCO.

Výzva k pamětníkům

Připravuji článek o restauraci Na mýtě do regionálního sborníku *Od Ještěda k Troskám*. Rád bych touto cestou požádal pamětníky, zda nemají a nechtěli by nám zapůjčit fotografie nebo zavzpomínat na tuto železnobrodskou hospodu. Můžete mě kontaktovat na mobilu 777 797 852 nebo na rericha@zelbrod.cz. Děkuji vám předem za každou informaci.

/ David Řeřicha, pracovník muzea

železnobrodsko

Český granát je již dlouhá léta považovaný za tradiční český národní kámen. Jeho krvavě rudá barva přitahuje pozornost od starověku až po současnost.

Výstava, kterou jsme pro vás v Kittelově domě připravili je výsledkem spolupráce Kittelova muzea, Muzea Českého ráje v Turnově a Družstva umělecké výroby Granát Turnov. Její součástí je mnoho mineralogických vzorků, ale také exponátů dokumentujících historii i současnost těžby a klenotnického zpracování českého granátu – nerostného symbolu Čech. Na výstavě jsou prezentovány nejnovější údaje o českých granátech jako minerálech, ale Družstvo umělecké výroby Granát na ni především poodhalí, co v dnešní době obnáší těžba, broušení a klenotnické zpracování českých granátů. Výstava je otevřena denně, mimo pondělí v rámci otvírací doby muzea.

@kitteluvdum

Český granát

MINERALOGICKÝ SYMBOL ČECH

POKRAČUJEME V ODKAZU
MINULÝCH GENERACÍ

KITTELŮVO MUZEUM VE SPOLUPRÁCI
S MUZEEM ČESKÉHO RÁJE V TURNOVĚ

KITTELŮV DŮM OD 1. 3. 2023

...originál je jen jeden
www.kittelovomuzeum.cz

JILEMNICE – V muzeu v někdejším jilemnickém pivovaru je výstava *Zdenko Feyfar – Prchavé okamžiky*. Fotograf, jilemnický rodák, by se letos dožil 110 let. Připomeneme si jeho fotografickou tvorbu zaměřenou na krkonošskou krajinu, slavné i méně slavné osobnosti a známá místa milované Prahy. Výstava potrvá do neděle 7. května.

SVOJEK –

JILEMNICE – Socha sv. Barbory ve sloupovém sálu

Sochu získalo město Jilemnice od ŘKF děkanství Jilemnice v roce 2021. Socha nebyla v dobrém stavu a ještě v roce 2021 byla převezena z parčíku u kostela sv. Vavřince do restaurátorské dílny. Tak byla ušetřena další dávky zimní vlhkosti, která by pravděpodobně vedla k další degradaci kamene sochy a ke ztrátě cenných uměleckořemeslných detailů.

Socha byla restaurována v roce 2022 restaurátorem Pavlem Rolečkem, přičemž část restaurování probíhala přímo ve sloupovém sálu jilemnického pivovaru, kam měla být po restaurování umístěna. Doplněno bylo i zlacení v místech, která potvrdil podrobný průzkum. Zlacení provedla paní Jitka Rolečková. Barokní sál sloupového sálu bývalého pivovaru bude po dokončení prací (chybí závěreč-

né barevné retuše) zdobit socha, která díky pečlivosti restaurátorů povstala tak trochu jako bájný fénix z popela. (PeFi, Zpravodaj města Jilemnice)

Foto Petra Fišerová

vrchlabí

#

So

11

13 U STOLU

Divadlo Lucie Bíle a Agentura Harlekýn
Pověřivá Madeline zamotá osudy pozvaných
hostů. Francouzská komedie.

KD Střelnice – velký sál, 19:00

Vstupné: 280–450 Kč, předplatitelé skupiny DX
vstup zdarma

Partner večera: Srub pod Medvědinem

Ne

12

KOCOUR MODROOČKO

Divadlo Krapet, Praha

Pojďte s kocourkem Modroočkem poznávat
svět!

Kocourek Modroočko je malé kotě, které se
teprve učí pořádnému kočičímu životu. Jeho
průvodcem je učený Bělovous Zrzunda a krás-
ná kočka Zelenoočka.

KD Střelnice – velký sál, 15:30

Vstupné: 80 Kč, předplatitelé skupiny PP vstup
zdarma

Po

13

TAK NĚJAK SVĚTÁCI

5. repríza - Divadelní spolek Divadelní klub, Vrchlabí

Na motivy filmové předlohy "SVĚTÁCI", režiséra Zdeňka Podskalského a scenáristy Vratislava Blažka, pro divadelní představení upravil Václav Vondruška.

Kartonka 1904, 19.30

Vstupné: 150 Kč

Čt

16

EPYDEMIE

Energická vystoupení, písně s českými texty, ocenění Anděl...

Pořádá Radka Trejbalová a Jakub Kašpar.

Jihočeská folková a folkrocková skupina Epydemye si posluchače napříč generacemi získává svou pozitivní a živelnou koncertní energií a písněmi, které otevírají zajímavá témata.

KD Střelnice – velký sál, 19:00

Vstupné: 300 Kč

NA STOJÁKA!

Humor, který vás nenechá v klidu.

Ve Stand-up live vystoupí A. Frauenberg, E.

Kočíčková, V. Záveský.

Music Bar Vykopanej pes, 20:00

Vstupné: předprodej v IC na radnici a Restauraci Car Club 300 Kč, na místě 350 Kč

16. 3. 2023 • KŘEST KNIHY KRKONOŠSKÝ KRAS

Krkonošský kras sice není tak rozsáhlý ani bohatý jako například moravský, přesto je úchvatný. Vše se o něm dozvíte v nově vydané knize, kterou s geologem a badatelem Radko Tásletem a vámi slavnostně pokřtíme. KCEV Krtek od 18 hodin

Ne

19

JAN ČERVINKA – KAM ANI PTÁK NEDOLETÍ

Vernisáž výstavy horolezce Jana Červinky. Jádrem nové výstavy Jana Červinky jsou záběry z Afghánistánu pořízené během I. Československé expedice do pohoří Hindúkuše v roce 1965. V hudební části programu vystoupí Karel Pičman – klávesy, Martin Sikora (SK) – zpěv. Galerie Morzin, 16:00

Typické i nestandardní názvy skal a horolezeckých cest v Českém ráji

Podle ustálené a aktuální klasifikace je dnes v Českém ráji celkem 2297 označených skal a na nich 9774 (od napsání této črty mnohé přibyly...) horolezeckých cest. Nejvíce je na Hruboskalsku (1253 lezitelných skal a 5666 cest), následují Prachovské skály, skály na Mužském plus Příhrazy a konečně severní oblasti (včetně Betlémských, Klokočských a Suchých skal). Jde jen o velmi hrubé a nevyčerpávající vymezení a následující řádky si nečiní nárok na úplnost. Spíše by měly uvést zasvěceného i nezasvěceného čtenáře do světa skalních měst i soliterů, standardních i netypických svými názvy, identifikací a často svéráznou a vtipnou) historií.

Každá skalní oblast má své charakteristické a typické útvary, obdivované návštěvníky. Na Hruboskalsku je to bezesporu Kapelník a Taktovka, Dračí věž a Dračí zub, Maják, Blatník a Brána. Prachovské skály si lze těžko představit bez typické Jehly a Čapky, Mnicha (též Modlitba skal, Rytíř, Ruka).

Prachovská Drážďanská věž napovídá, odkud do této oblasti přišli sportovní lezci a Náprstkova i Americká věž jsou zase pojmenována na paměť Vojty Náprstka, který sem přijel s Klubem amerických dam jako jeden z průkopníků poznávání skal...

Marie Terezie ve skalním městě prachovském

Fascinující tvar má příhrázská Kobyla, typická je Barberina a Hláška v oblasti Drábských světů. V Klokočských skalách je to Radnice (skalní blok přímo nad vesnicí Klokočí) a dále nádherná věžička zvaná Džbán. V Betlémských skalách to je Rohová věž a Sova. Zcela zvláštní tvrdostí pískovce vynikají Suché skály (cenoman).

Podle toho, kdy byly vylezeny, dostaly své názvy Májová věž a Dubnové věže na Prachově, nebo Svatodušní věž a Velikonoční věže v Příhrazech. Jistěže není třeba vysvětlovat, proč byly cesty pojmenovány Česká nebo Německá na tamní Kobylu...

Některé názvy skal najdeme ve více oblastech – Mnich a František jsou na Hruboskalsku i na Prachově, stejně tak třeba Velký a Malý Kapucín ční v obou těchto oblastech. Označení skal se nevyhnulo ani ideologickému nátlaku totalitních praktik. Skautské věže na Prachově se náhle musely nazývat Velká pionýrská a Malá pionýrská věž. Jeden místní komunistický aktivista měl už připravené přejmenování 55 věží, vyhlídek a turistických cest v Prachovských skalách. „Odesly“ to naštěstí jen dvě vyhlídky... Hruboskalský Skaut (dobře známý dobře z filmu *Jak dostat tatínka do polepšovny*) v oblasti zvané Sahara byl také náhle obléknut do pionýrského šátku a stal se Pionýrem! ...Naštěstí už jsou všechny tyto názvy zbaveny ideologického nánosů a mají zase svá původní jména.

Značný vývoj zaznamenala též pojmenování výstupových cest. Zatímco ve starších horolezeckých průvodcích jsou většinou uváděny standardní názvy jako západní cesta, východní komín, jižní spára, severní sokolík, údolní cesta, rozpor-ný komín, v posledních letech se výrazně projevuje snaha autorů cest o originalitu, svéráz i vtip.

Někdy jde třeba o vystižení nálady při výstupu - o tom svědčí názvy jako S odřeným sosákem, Bacha jedu, Scházelo 10 cm, Sedřené ruce, Boj s hmyzem, Šicí stroj, Bosonohá, Letenka do pekla, Skok-, Lezte, Všehopust', Vlezte mi na záda, Dřevěný lano, Staženej zadek, Cesta zkřehlých drápů, Krev, pot a slzy, Huba plná písku, Profesor pádů.

Jistěže není vhodné uvádět názvy vulgární a urážlivé, nicméně nelze nevidět, že ač horolezci nemluví právě spisovně, jsou mezi nimi velmi originální a vtipní sportovci.

Jazykovědce by jistě potěšily novotvary - neologismy: Měchožil, Mechosavky, Kosozvony, Krasotřesení, Skučil, Krvesaj, Dýmnice, Babapuc, Lámačka, Kultudumdum, Prstochňapka, Umělochytky, Vpředočel, Hnátosmek, Kurnikšopatožjo, Chlapošrot.

Objevily se i názvy cizojazyčné: Baobab Tree, Safety match, Don Fucker, Bardko Witek, Brach Life, Schweinerei, Betula pendula, La bestia nel cuore, Commedia finita., Shauri Y A Mungu (Vůle boží), Lightnin Hopkins Blues, Outlaws, Morituri Te Salutant, Čórt znájet, Je t' aime.

Politické postoje vážně i žertem míněné: Kupředu pravá, Už nechod', Ivane, Cesta k lepším zítřkům, Cesta ke komunismu, Varšavská smlouva, Hrana sovětsko-čínského přátelství, Píseň maďarského traktoristy, Poručíme větru dešti, Poučení z krizového vývoje, Klaussistán, Rudý mor, Pomýlení.

Kobyla z Příhraz

Také živé bytosti se vyskytly: Sedm ježků, Mravkolví cesta, Mravenčí hrana, Medvěd je připraven, Nové království velbloudů, ale i Paroprase, Kaprchcíp, Vytlemsůň skákavý, Poměrně hloupý vepřík, Spásné žáby, Šepot brouků na palouku, Zpověď černých ovcí, Vosí cesta, Klokan s tyčí, Mezi kozy, Veverčí cesta, Krysí dostihy, Mamut loudavý.

Autory ovlivnily i filmy: viz Metelesku blesku, Mlčení jehňátek, Supercloumák, Nejistá sezona, Tento způsob léta, Tichý Don, Doktor Živágo, Já budu mašinka a vy vagon, Adéla ještě nevečeřela, Jak dostat tatínka do polepšovny, Inspektor Clouseau, Knoflíková válka.

Poetické názvy: Mateřídouška, Cesta růží, Modlitba za dotek anděla, Odyssea lásky, Dotek anděla, Varianta krásného dne, V záři slunce, Cesta hedvábných jedlí, Děti květin, Klavírní sonáta, Hrana jeřabin, Ve stínu letících ptáků, Andělé strážní, Gotická hrana.

Byl by div, aby nebyly cesty toužení pod názvy: Svijanský ležák, To je žízeň, Odcházím na pivo, Nikotin blues, Ňadra slečny, Hlad je převlečená žízeň, Pája hledá postýlku, Ranní píseň opilcova, Ranní ptáče bez lahváče vůbec nikam nedoskáče, Pětípívo.

Další sdělení: Lenka je prima žába, Buď hustej, Pivo jez a tatrunku pij, Soudce je vůl, No hlavně se z toho..., Pan inženýr je vodomil, Smutný konec opilců, Lepší už to nebude, Pípa padla, Blondáci nemůžou.

Doporučení: Zdravou výživou za zdravou stolicí, Přiklop si poklop, Pusť železo, chyt' mech, Stoupej jak dým, Nadechni se, Vystrč kostrč, Mládí vpřed, Bačkory namontuj na nohy, Chyt' se nebe, Kopni do vrtule, Džovany, skoč do vany.

Těžko zařaditelné: La sáně, Blues stavěče kuželek, Lehce jetej čert, Lineární regrese, Logika absurdnosti, Cesta oroseného jsoucna, Mámení mnohosti, Maturitní elegie, Měkkotvrký tvrdoměkko, Měkkotvrký tvrdoměko, Svatej vrátnej, Nejstarší řemeslo, Těhotný gynekolog, Devadesát devět uzlů, Turek hulí kýbl, Otloukání parohů, Ovárek pro muslimy, Uspěchaní pragmatici, Fotr krkavec jakbysmet, Padákové duo, Parkinsonův domácí úkol, V ponožkách po nožkách, Pikokmit'ák, Vegetační záležitost, Horizontální vertikály, Plus mínus antabus, Vyměkle natvrdlá, Knižní veletrh pátera Koniáše, Potulný nekrofil (na skálu Rakev), Plácnutí zpoceným uchem (na Slona), Rotující kedluben, Masomlejn, Biskajova ranní pastva, Veřejný dům a jedna těhotná, Mocná přitažlivost Gé, Popření Newtona.

Přece jen méně je těch vážných: Cesta 50 růží (Památce Dany Havlíkové), Kamarádům na rozloučenou nebo Zůstat naživu, Vzpomínka na Trollrygen, Na památku mrtvých, Poslední mše za kamarády.

Ještě snad ty méně typické názvy skal: Durango, Černý švihák, Strážce malebného údolí, Věž výškových specialistů, Dvanáct apoštolů, Pan Krpata, Růžový Panter, Vruboun posvátný, Bažináč, Ocas Sahary, Černý švihák, Panenské vězení.

/ Jaroslav Veselý

JIČÍN – O Zuzaně Kočové bude v jičínské knihovně v komponovaném pořadu *Protančit život aneb vždycky se dá něco dělat* povídat písničkář a spisovatel Jan Burian v úterý 14. března.

JIČÍN – Po několika letech se 15. března na jeviště jičínského divadla vrací originální písničkářka s nezaměnitelným hudebním stylem, multiinstrumentalistka Radůza. Představí svou nejnovější tvorbu i časem prověřené stálice jejího repertoáru.

NOVÁ PAKA – Přijďte zavzpomínat do království panenek a kočárků, které zachycuje kus vašeho dětského světa, do Suchardova domu. Sbíрку Světlany Musilové si můžete prohlédnout až do 26. 3. otevřeno mimo pondělí 9:00 – 12:00 a 12:30 – 16:00.

tanvaldsko

Hrabě Harrach a sociální otázka

Nedávno byla ve sklářském muzeu v Harrachově slavnostně otevřena výstava věnovaná Harrachovskému sklu. Tím byl zahájen Rok Harrachů s podtitulem *Vznešenost zavazuje*. Akce se zúčastnila řada vzácných hostů. Máme velikou radost, že o Rok Harrachů je mimořádný zájem a můžeme se po celý rok těšit na řadu zajímavých akcí.

Zastavme se dnes alespoň letmo u vztahu Jana Nepomuka hraběte Harracha k novosvětské sklárně.

Hrabě Jan měl silně vyvinutý cit pro sociální spravedlnost. Jeho zaměstnanci měli zabezpečeno nemocenské i důchodové pojištění a Harrach při mnoha příležitostech přispíval finančně právě do těchto pojišťovacích fondů, neboť si uvědomoval, že takto investované peníze přinesou mnohem větší užitek než jednorázová finanční výpomoc. Jan přispíval také do mnoha chudinských fondů, pomáhal chudým studentům atd.

V roce 1883 živnostenský výbor na říšské radě uspořádal velkou anketu o zákonném upravení poměrů dělnictva. (Jednalo se zejména o kapitole VI. živnostenského řádu; ve středu zájmu stál normální pracovní den, nedělní klid, ochrana žen a dětí při průmyslové práci aj.). Do této ankety byl povolán také hrabě Harrach jako zástupce sklářského průmyslu. V prvním sezení dne

30. dubna jednal o poměrech různých kategorií dělníků ve sklárnách a uznal, že mnohé práce v závodech jsou zdraví škodlivé a vyslovil hluboké politování, že se přes určité pokusy dosud nepodařilo v neutěšených poměrech zjednat nápravu. Dále upozorňoval na skutečnost, že bude obtížné pracovní dobu upravit ve všech závodech stejně, neboť se při tom musí brát zřetel k velkým rozdílům v charakteru práce v různých průmyslových podnicích.

V sezení dne 5. května hrabě Harrach zodpovídal všechny otázky dotazníku jako odborný znalec a lidumil. Litoval, že nebyl k jednání přizván také zástupce pomocného sklářského dělnictva a prohlásil, že kde to bude možné, vezme při svých odpovědích zřetel také k poměrům a potřebám těchto dělníků.

Při svých výkladech k dotazníku mimo jiné řekl: „Dělníci jsou u nás svobodní občané a pokládají se za umělce, jimiž začasť skutečně jsou. Jsou hrdými, že náleží k velkému závodu, jehož výrobky se zasílají do celého světa, a čest továrny pociťují tak dobře dělníci jako továrník a také nejmenší porušení výroby v závodu spolucítí, nikoliv však jen, že utrpí hmotnou škodu, ale také že se dotýká jejich cti. Dělníci nazývají majitele továrny svým otcem a tento patriarchální poměr se u nás dosud skutečně zachoval.

Stížnosti, jež tlumočili zástupcové dělnictva, pokládám za oprávněné a mám za to, že jest naším úkolem, abychom pomáhali řešiti tyto, velké části lidstva se dotýkající otázky. Každé lidsky cítící srdce zajisté uvítá všechny návrhy, jimiž by bylo příznivé řešení tohoto úkolu usnadněno. Nemohu souhlasiti, aby řešení těchto úkolů bylo odročeno; opačně jest nutno, abychom se o jich řešení dohodli a kompromisy, jež zvláště za našich poměrů rakouských jsou nutnými, ujednali, protože jest ignorování jedněch druhými nemožným. Dohoda taková jest možnou, arciť budeme-li pevně trvati na zásadách etických, pro továrníky i pro dělníky nutných, při ideách vyššího snažení za hranice hrobu! Z tohoto humánního, šlechetného smýšlení vzniká láska k člověku a sebezapírání, jehož je při obou stranách potřebí, má-li býti shoda docílena.“

Vystoupení zakončil slovy s přáním, aby „lidskost pronikla do všech kruhů, v nichž dosud sobectví a vykořisťování převládá a proti nimž stojí bezohledné, zoufalé, bořivé snahy po osvobození. Budou-li tyto výstřední živly (na obou stranách, pozn. autora) odstraněny, dojde k smíření. V naší vlasti musí být usnadněno klidné řešení dělnické otázky. Klidné řešení těchto otázek nepokládám za nemožné... Na obou stranách je ovšem zapotřebí klidného uvažování o tom, co člověk skutečně potřebuje k soužití se svými spoluobčany, a zároveň lásky, jež se projevuje mimo jiné i ve schopnosti sebezáporu.“

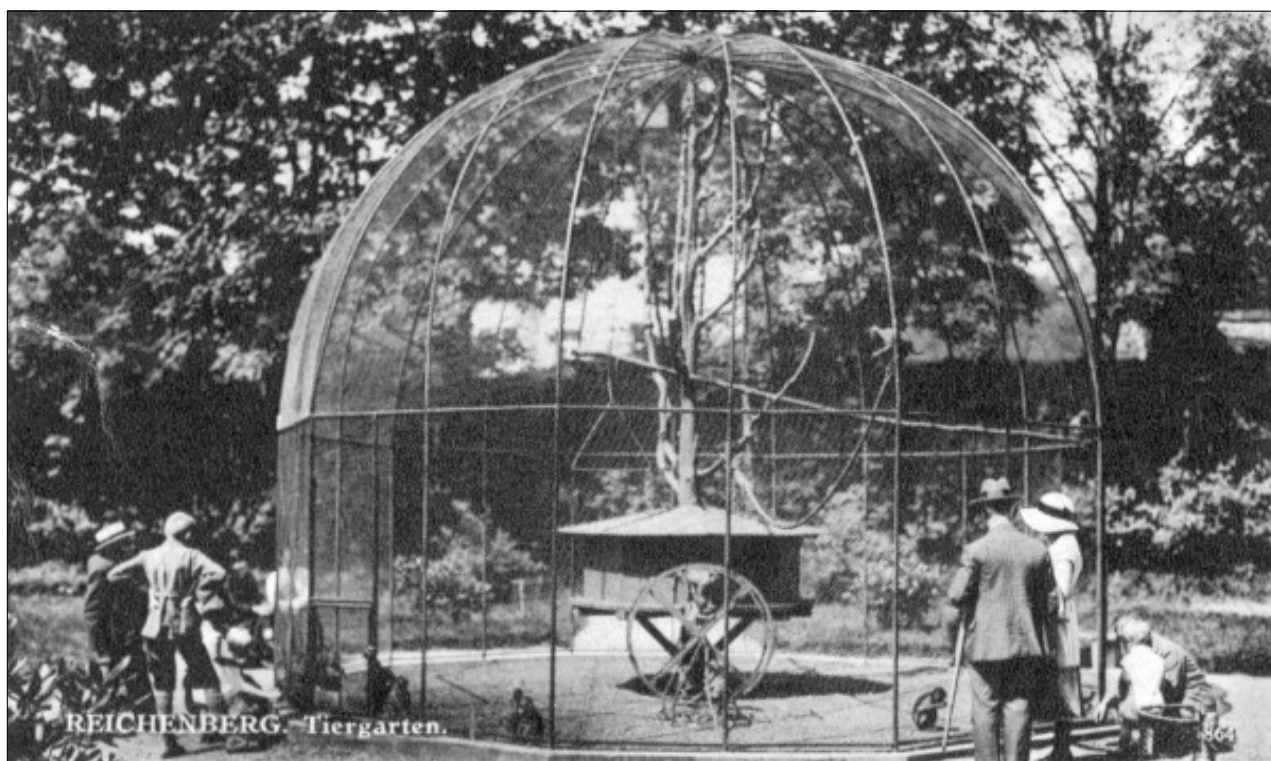

Od ptačí voliéry a Čapího hnízda k bílým tygrům. Historie liberecké ZOO v kostce

Okolo sto sedmdesáti druhů zvířat chová liberecká zoologická zahrada. Výjimečná je jedna z neucelenějších kolekcí dravců na starém kontinentu. ZOO se pyšní i největší chovnou skupinou kriticky ohroženého osla somálského v České republice a jediným chovem himálajského nahura modrého. Její historie sahá až do předminulého století.

„Do zoologické zahrady chodí lidé pochopitelně za zvířaty. Zahrada má ale bohatou historii, a pokud ji budou návštěvníci alespoň trochu znát, jejich pohled na ni bude mnohem hlubší a spoustu věcí si dají při návštěvě do souvislostí,“ uvedla Květa Vinklátová, náměstkyně hejtmana Libereckého kraje.

Počátky nejstarší zoologické zahrady v zemi sahají až do roku 1895. Tehdejší ornitologický spolek založil za dnešní restaurací Lidové sady ptačí voliéru, ve které se chovala převážně drůbež, holubi, králíci a domácí divoké ptactvo. Prvním rozšířením areálu bylo v roce 1904 vysazení labutí na nedalekém jezírku a o kousek dál proti proudu Jizerského potoka byl postaven v malé oboře přístřešek pro srnky. V roce 1907 se centrem areálu stalo Čapí hnízdo – dřevěný domek jakoby z alpské vesničky postavený v tyrolském slohu.

Netrvalo dlouho a kolem Čapího hnízda vznikl areál s několika desítkami voliér především pro ptactvo a malé živočichy, což podnítilo vznik malé zoologické zahrady. Výjimku představoval medvěd přivezený vojáky ze Srbska. Významným rekordním milníkem byl rok 1913, kdy branami zoologické

zahrady prošlo 70 tisíc návštěvníků včetně zahraničních. Snaha o vytvoření malé zoologické zahrady však ztroskotala kvůli nedostatku peněz v průběhu první světové války.

Po vzniku Československa se prvním ředitelem stal Erich Sluwa. Ten vedl zoologickou zahradu až do června 1945. Za jeho působení postupně vyrostl v zoologické zahradě bazén pro lachtany, dále zimní pavilony pro velké šelmy a ostatní exotickou zvěř. Mezi válkami ale byla liberecká zoo téměř neznámá. Od otevření pražské zoologické zahrady v roce 1931 byla takřka v izolaci. V letech 1939 až 1945 chovala zahrada zhruba 500 zvířat. Zahrada měla spíš charakter zvěřince. Příliš malá plocha a nešťastné uspořádání zvířat vedly k tomu, že mnohé druhy zvířat byly vystavovány pouze v létě a na zimu byly prodávány.

Po skončení války byl celý areál v dezolátním stavu a přemýšlelo se o jeho zrušení. Během následujících deseti let se zahrada snažila získat nového a schopného provozovatele. Dlouholetou stagnaci přerušil až roku 1954 zvolený ředitel Jiří Badalec. Zahrada opustila dosavadní vystavovatelský kurz a stala se postupně chovným zařízením se zaměřením na vzácná zvířata. Také počet návštěvníků vzrostl z původních sto padesáti tisíc návštěvníků na tři sta tisíc. Za úřadování Jiřího Badalce vyrostla řada expozic a pavilonů a zahrada získala řadu významných živočišných exponátů, jako například slony.

Třetím významným ředitelem, který se zasloužil o rozvoj zoologické zahrady, byl Josef Janeček. Od poloviny 80. let je jeho jméno spojováno s masivním boomem, během něhož zahrada prošla velkou modernizací. Postupně se začaly rodit pavilony žiraf, hospodářských zvířat, šelem, lidoopů či zimoviště plameňáků. V roce 1994 získala zoologická zahrada významný zvířecí exponát – bílé tygry, kteří se stali ikonickou tváří ZOO. Poslední tygr byl ale kvůli vysokému věku a zdravotním potížím utracen a ve výběhu zůstala pouze samice. Zoologická zahrada už s chovem těchto zvířat pokračovat nehodlá.

/ Jan Mikulička

Výstava v Severočeském muzeu přiblíží dílo restaurátorky Nečáskové

Výjimečnou českou restaurátorku s rozsáhlým záběrem, Milenu Nečáskovou, představuje výstava v Severočeském muzeu v Liberci. Doménou umělkyně je restaurování všech druhů malby včetně mozaiky a komplexní restaurování chrámových interiérů včetně polychromovaných soch.

Milena Nečásková (1953) se podílela na obnově děl, která jsou nejcennější svého druhu nejenom v Čechách, ale i ve střední Evropě, jako jsou například mozaika Posledního soudu na průčelí katedrály sv. Víta v Praze, nástěnné malby ve Svatováclavské kapli tamtéž, či deskové obrazy Mistra Theodorika v kapli sv. Kříže na hradě Karlštejně.

Výstava přiblíží základní postupy a otázky restaurování prostřednictvím několika dokončených nebo rozpracovaných obrazů a soch, doprovázených grafickými panely s dokumentací průzkumů a postupů prací.

„Děkuji Severočeskému muzeu v Liberci a kurátorce Zuzaně Štěpanovičové za přípravu a uspořádání výstavy. Doufám, že pro milovníka umění bude lákavý pohled na dílo během restaurování i přiblížení postupů, kterými se mu prodlužuje život a vrací se jeho poškozením narušená krása. Věřím, že výstava posílí i povědomí o roli veřejného zájmu na udržování kulturního dědictví, o práci sbírkových institucí a památkové péče,“ uvedla Nečásková.

Cílem výstavy je představit restaurátorskou činnost v základních blocích – průzkum, zásah a preventivní restaurování nebo monitoring. Jako stěžejní grafický exponát dokumentující tyto tři bloky bude vystavena velkoplošná dokumentace významného mezinárodního projektu restaurování mozaiky na tzv. Zlaté bráně, nacházející se na jižním průčelí katedrály sv. Víta v Praze, který byl realizován ve spolupráci spolupráce Kanceláře prezidenta republiky a Getty Conservation Institute z Los Angeles v letech 1998–2000, po složité několikaleté interdisciplinární přípravě. Milena Nečásková a další tři čeští restaurátoři odstranili z mozaiky korozi, provedli dozlacení a stabilizovali její stav pomocí speciálního systému laků. Velké detailní snímky mozaiky umožní návštěvníkům jedinečnou příležitost poznat zblízka krásu a podobu tohoto mimořádného středověkého díla, jinak nepřístupného pro své vysoké umístění na fasádě chrámu. Základním malířským výstavním exponátem bude lunetový obraz z bývalého augustiniánského kláštera v Havlíčkově Brodě, prezentovaný v rozpracovaném stavu a dokládající

možnou proměnu silně znečištěného, ztmavlého a mechanic-ky poškozeného obrazu ve vizuálně atraktivní dílo. Mezi sochařskými exponáty vyniká dřevěná polychromovaná pozdněgotická socha sv. Anny Samotřetí z ko-stela sv. Anny v Sedleci u Karlových Varů, k níž se dlouhá staletí konaly poutě. Dalším exponátem je raně barokní socha apoštola Jana z kláštera v Oseku. Obě plastiky jsou ve svém původním umístění v podstatě nepřístupné, návštěvníci libereckého muzea ocení možnost nahlédnout na jejich detaily, jakož i na jednotlivé etapy obnovy různých artefaktů ze sbírek Severočeského muzea. Prostřednictvím dvaceti dvou grafických panelů výstava seznamuje veřejnost s širokým spektrem problémů, které Milena Nečásková řešila samostatně, nebo se na jejich řešení spolupodílela. K prvním patří, vedle výše uvedených děl, například objev, odkryv a restaurování fragmentu fresky na zámku Jemniště, několik desítek let trvající péče o sbírkový fond Oblastní galerie Liberec, Národního památkového ústavu, Sbírek Pražského hradu a dalších českých institucí.

Z velkých projektů, které Milena Nečásková vedla jako hlavní restaurátorka s osobním podílem na přímém provádění prací, uvedme obnovu Pantheonu, ústředního reprezentačního prostoru Národního muzea, která přinesla nové informace o malířských technikách zúčastněných umělců Brožíka, Ženíška staršího a Hynaise. Dalšími významnými počiny bylo restaurování nástěnných maleb ve Svatováclavské kapli katedrály sv. Víta, komplexní restaurování chrámových interiérů v Oseku a Polné a restaurování nástěnných maleb v hospitálu Kuks. Tyto projekty realizovala Milena Nečásková prostřednictvím restaurátorské umělecké společnosti Brandl, založené už na počátku 90. let právě pro realizaci velkých projektů, které vyžadují spolupráci více restaurátorů různých specializací, a jsou proto nad časové a odborné možnosti jednotlivce. Výstava představuje různé aspekty restaurování, tohoto nanejvýš kvalifikovaného oboru, který zahrnuje znalosti rozmanitého zaměření. Chemie a fyzika jsou základem technologických znalostí a vědomostí o používaných materiálech, společenské vědy zase informují o vývoji uměleckých a řemeslných technik, dějinách jednotlivých druhů umění, ikonografii. Toto všechno by však nestačilo, pokud by restaurátor neměl výtvarné citění a dostatečně šikovné ruce k provádění jednotlivých úkonů.

Návštěvníci se mohou setkat s ukázkou materiálového průzkumu, který se zabývá použitými materiály a technologickou výstavbou artefaktů, dále s výsledky UV a rentgenového snímkování, s fotografiemi tomografie a digitální kamery v různých spektrálních oblastech elektromagnetického záření. Tím vším se získávají exaktní poznatky o datování, technice a autorství, což bude na výstavě představeno na obrazu zapůjčeném z Oblastní galerie Liberec. Výstavu předkládáme odborné i široké laické veřejnosti se záměrem pootevřít dveře do dílen starých mistrů a symbolicky nahlédnout pod ruce Mileny Nečáskové, u níž se spojuje vědeckotechnický průzkum s výtvarným řemeslem a citem pro krásu vytvořenou našimi předky. Připomínka jejich vybraných prací se může stát příspěvkem hlubšího poznávání vývojových i faktografických souvislostí restaurátorské praxe u nás.

(Jan Mikulička)

Průměrná hrubá mzda v Libereckém kraji vzrostla podle předběžných informací ve čtvrtém čtvrtletí loňského roku meziročně o sedm procent na 39.752 korun. Zaměstnanci si tak v průměru polepšili o 2612 korun hrubého měsíčně. Spotřebitelské ceny se ale ve stejném období zvýšily o 15,7 procenta, při započtení inflace tak podle Českého statistického úřadu reálně výdělky zaměstnanců v kraji v závěru loňského roku o 7,5 procenta klesly.

Za celý loňský rok se průměrná mzda v Libereckém kraji zvýšila o 5,9 procenta na 36.871 Kč, což je nárůst o 2065 korun hrubého měsíčně. V celém roce 2022 dosáhla inflace 15,1 procenta, což znamená, že se reálně mzda zaměstnanců v kraji loni o osm procent snížila.

Růst mezd v Libereckém kraji byl v závěru loňského roku výrazně pod celostátním průměrem, méně stouply meziročně mzdy jen v Karlovarském, Pardubickém a Plzeňském kraji.

Liberecký kraj se rozhodl zasmluvnit tradiční nostalgické jízdy na železni. Volnočasová sdružení se dočkají stabilního financování

Krajští radní odsouhlasili záměr uzavřít víceletou smlouvu, na základě které bude z krajského rozpočtu financován provoz nostalgických vlaků v Kořenově, Turnově, Martinicích v Krkonoších a dalších místech.

Smlouva by měla platit do konce turistické sezony roku 2028. Obyvatelé i návštěvníci Libereckého kraje se tak budou moci i v dalších letech těšit z ozubnicových vlaků na nejstrmější české trati mezi Tanvaldem a Kořenovem nebo se svézt starými soupravami po mostech přes Jizeru na martinické lokálce v Krkonoších. Pokračovat budou letní parní vlaky Českým rájem, mikulášské jízdy i další příležitostné akce.

Dosud převážně volnočasová sdružení aktivních občanů, která jízdy ve svém okolí dlouhodobě organizují a o historická vozidla pečují, nově získají stabilní financování. To jim umožní lepší plánování provozu, opravy techniky a další rozvoj po všech stránkách náročné organizace všech činností. Cestování starými vlaky bývá tradičně doplňováno i o bohatý doprovodný program vhodný pro

rodiny s dětmi. Živý provoz napomůže lepší prezentaci a dostupnosti nejnavštěvovanějších kulturních a přírodních památek Libereckého kraje. Mezi ně patří i kořenovská ozubnicová železnice nebo nádraží v Martinicích v Krkonoších, na kterém stále zůstávají v provozu stará mechanická

návěstidla se sklopnými rameny ovládaná na dálku drátovody.

Kraj má zájem o dlouhodobé zapojení nostalgických vlaků do dopravní obslužnosti svého území včetně jejich využití pro kapacitní posílení pravidelných spojů. V letošním rozpočtu má Liberecký kraj na nostalgické aktivity vyčleněno celkem 6,5 milionu korun. Rozsah aktivit v dalších letech bude záviset na zájmu cestujících o nabízené služby.

„Financováním provozu vybraných nostalgických vlaků a jejich začleněním do dopravní obslužnosti kraje chceme nejen oživit historii, ale také podpořit cestovní ruch a rozvoj v hospodářsky slabších regionech. Vnímám to také jako symbolické ocenění práce aktivních členů místních spolků, kteří se výrazně podílejí na připomínání historie železniční dopravy,“ uvedl hejtman Půta.

„V regionu máme na tři desítky různých aktivit a spolků věnujících se nostalgické železniční dopravě. Chceme, aby se jednotlivé aktivity vzájemně doplňovaly a nebyly si konkurencí. V souladu se zpracovanou Konceptí turistické dopravy rozhodl kraj o zasmluvnění prioritních nostalgických aktivit, které jsou založené na vzájemné spolupráci dotčených spolků,“ dodal Jan Sviták, statutární náměstek pro resort dopravy.

Rada kraje souhlasila s návrhem dalšího postupu ve věci provozu turistických vlaků, a to uzavřením šestileté smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících ve veřejném zájmu se společností *Zubačka provoz*. Na základě spolupráce dotčených spolků bude touto smlouvou zajištěn provoz nostalgických vlaků v oblastech Kořenov – Zubačka, Turnov, Martinice v Krkonoších a dalších jednotlivých akcí. (Filip Trdla)

NOVÝ BOR – Sklářské muzeum Nový Bor připravuje výstavu k životnímu jubileu novoborského rodáka, sklářského mistra Ivana Kubely

Výstavu k životnímu jubileu novoborského rodáka Ivana Kubely připravuje Sklářské muzeum Nový Bor. Vernisáž se bude konat přesně v den jeho 60. narozenin – **v pátek 17. března** v 17 hodin.

Ivan Kubela pochází ze sklářské rodiny, je absolventem zdejší sklářské školy a řemeslu se věnuje už od roku 1978. Začínal ve sklárně *Hantich* a v roce 1990 si otevřel vlastní sklářské studio.

Od počátku 90. let byl jeho profesní život spjat se slavnou lindavskou sklárnou

Ajeto. Zásadním až osudovým se dá nazvat jeho spojení s architektem a designérem Bořkem Šípkem. Poprvé se setkali už v roce 1986 a od 90. let spolupracovali intenzivně. Bezprostřednost, volnost a imaginace Bořka Šípka se tak po léta zhmotňovala pod rukama Ivana Kubely. Jejich spolupráce vyústila roku 2008 v založení studia uměleckého skla v hutí Anežka. Od roku 2021 pracuje Ivan Kubela ve sklárně Ajeto Lindava jako huťmistr.

Výstava v novoborském muzeu je první Kubelovou samostatnou výstavou. Představuje na ní nejen díla podle Šípkových návrhů, ale také návrhy vlastní. K vidění bude i unikátní „Neuchopitelná“ váza, kterou vlastnoručně navrhl Václav Havel k 55. narozeninám Bořka Šípka.

Výstava potrvá do 21. května.

/ Jan Mikulička

mnichovo hradiště

 # V březnu si připomínáme 70 let od úmrtí Václava Paříka, kronikáře, hodináře a zlatníka, ale také autora mnichovohradišťského mechanického betlému.

Václav Pařík (24. září 1895 – 10. března 1953) prožil v Mnichově Hradišti celý život. Účastnil se kulturního a spolkového života, byl členem muzejního spolku i spolku divadelních ochotníků Tyl. Do historie města se zapsal především jako městský kronikář. Kroniku psal od roku 1930 do 31. prosince 1950 a během této doby první svazek kroniky dokončil. Nese po něm označení „*kronika Paříkova*“. Václav Pařík je rovněž autorem pohyblivého betléma čítajícího 79 figur, na kterém pracoval společně s řezbářem Josefem Liškou z Třeště. Právě v Třešti je betlém dnes vystaven. (jd, *Kamelot*)

mladá boleslav

 # Mladoboleslavský Palác Templ bude nově patřit městu

Palác Templ, kde už léta sídlí galerie a expozice Kultury města Mladá Boleslav, se stane majetkem města.

„Po dlouhých jednáních a nelehkých argumentačních soubojích, které začaly už před mnoha lety, se nám podařilo získat od státu bezúplatně objekt Templu. Jsem moc rád, že se nám díky spolupráci s Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových povedlo dotáhnout převod do zdárného konce,“ uvedl první náměstek primátora Jiří Bouška. Město se o Templ dlouhodobě staralo a provozovalo jeho správu, údržbu i provoz.

Pozdně gotický městský palác, postavený 1488–93 správcem boleslavského panství Janem Císařovským z Hliníku, stojí na hraně srázu nad údolím Jizery. Do Bílé hory byli majitelé Templu význační šlechtici. Roku 1628 byl palác prodán jako konfiskát a stal se majetkem předních měšťanů Mladé Boleslavi. Po požáru během třicetileté války proběhly rozsáhlé barokní úpravy a Templ ztratil postavení panského domu. V letech 1886 až 1910 zde bylo umístěno mladoboleslavské krajské muzeum. Ve 20. letech se z Templu stala modlitebna církve československé. Špatný stavební stav způsobil roku 1977 zřícení jižní části Templu. Teprve poté byly zahájeny záchranné stavební práce. Dnes se ve sklepních prostorách Templu nachází trvalá expozice k pravěkým a středověkým dějinám Boleslavi, první patro je pak využíváno k výstavním, koncertním a vzdělávacím účelům.

Nyní se tak otevřou dveře k případným větším opravám, v jejich případě každopádně bude město investovat do svého majetku. Na využití prostor se nic nezmění, i nadále je bude využívat Kultura města Mladá Boleslav. Podle znaleckého posudku je cena objektu přes 11 milionů korun, které Mladá Boleslav díky bezúplatnému převodu ušetřila. Převod majetku od státu má jasně daná pravidla, například v daném objektu příštích 20 let nesmí probíhat komerční činnost, nový majitel nesmí prostory ke komerčním účelům ani pronajímat nebo podnájem.

(Šárka Charousková, SM Mladá Boleslav, foto SM Mladá Boleslav)

#

V LETECKÉM MUZEU pokračuje stavba repliky letounu Sopwith Triplane, který bylo již možné představit dočasně návštěvníkům muzea a také vyvézt na plochu před muzeem. Letoun bude nutné ještě několik měsíců dokončovat. Foto: Petr Kolmann

Repro: Boleslavan

úmrť

Zemřel znalec kresleného humoru Ivan Hanousek

Ivan Hanousek, teoretik kresleného humoru, novinář a publicista a spoluzakladatel České unie karikaturistů, včera zemřel. Loni v květnu završil osmdesátku.

Ivan Hanousek prosadil kreslený humor ve všech tiskovinách, kde byl redaktorem. Třeba ve sportovním týdeníku Stadion (1973–86), tady se zasadil i o vznik mezinárodní soutěže kresleného humoru se sportovní tematikou s názvem Emil Stadiónu, protože do věci zainteresoval i legendárního atleta Emila Zátopka, který předával ceny oceněným autorům.

Hanousek profesionálně začínal v redakci Večerní Prahy, později byl redaktorem v dětských časopisech Čtení pod lavici, Junák a Pionýrská stezka.

Po změně poměrů v Československu pracoval v nově vzniklých humoristických časopisech. V měsíčníku Škrť pracoval v roce 1990 jako redaktor pro kreslený humor a od dubna 1990 do června 1991 připravoval týdeník KUK, kde byl zpočátku šéfredaktorem.

V březnu roku 1990 Ivan Hanousek inicioval založení České unie karikaturistů, v jejímž předsednictvu působil do roku 2011 – nejprve jako tajemník, pak jako místopředseda.

V letech 1991 a 1992 působil ve vedení redakce zpravodajství Československé televize, v letech 1993 až 2002 pracoval pro Český rozhlas; nejprve byl tajemníkem studia a od roku 1997 byl náměstkem ředitele pro komunikaci ČRo Regina Praha.

Byl všeobecně považován za nejkomplexnějšího teoretika kresleného humoru v Československu a až do konce loňského roku vydával obsáhlý e-mailový časopis e-GAG.

Byl členem mezinárodních porot mnoha soutěží cartoons v ČR, Slovensku, Polsku, Turecku a na Kypru.

(foto Jiří Košťář)

pozdní sběr

TURNOV – Rada města doporučila Zastupitelstvu města Turnov schválit v rámci nejbližšího rozpočtového opatření navýšení celkového provozního příspěvku organizace *Turnovské památky a cestovní ruch* o 541 tisíc korun na celkových 3,491 milionu korun z důvodu navýšení mzdových prostředků na vytvoření pracovního místa projektového manažera.

LOMNICE n/P – Přijďte si poslechnout nestárnoucí melodie v podání našeho studentského pop-rockového orchestru působícího pod křídly ZUŠ Lomnice nad Popelkou. Mladí umělci plní rytmu a nadšení se na vás těší.

11. 3. 2023 od 18 hodin na zámku Lomnice n. Pop.

Kulturní a informační středisko zve k návštěvě genealogické výstavy Putování za předky v Zámecké galerii lomnického zámku, která končí již tento týden. Otevírací dobu naleznete na webu zámku. Na výstavu naváže **v pondělí 13. března** od 17 hodin v kině přednáška s promítáním genealožky Jolany Voldánové Genealogie – koníček na celý život.

MNICHOVO HRADIŠTĚ – Poté, co na konci roku objekt hotelu U Hroznu opustil dosavadní nájemce, začala adaptace přízemních prostor restaurace pro potřeby městského informačního centra.

Salonek bude rozdělen na kanceláře jednatele a zaměstnanců Klubu Mnichovo Hradiště a v březnu či dubnu by se sem měl Klub s infocentrem přestěhovat. Stavební práce právě probíhají. Nadále se počítá, že v nadzemních podlažích výhledově najde zázemí městské muzeum.

Uprázdňené prostory v prvním patře domu čp. 1142 na náměstí, v jehož přízemí funguje Coop, však nezůstanou nevyužité. Z radnice se sem přesune investiční odbor. (Mnichovohradištsko.cz)

VRCHLABÍ – V děkanském kostele sv. Vavřince ve Vrchlabí si můžete v březnu prohlédnout putovní výstavu „Štafeta dobra“, která vypráví příběhy absolventů dobročinného projektu Adoptce na dálku®. Dárci Diecézní katolické charity Hradec Králové podpořili od roku 2000 již více než 6800 chudých indických dětí na cestě k lepšímu vzdělání. Z absolventů projektu se stávají sebevědomí lidé, kteří se dokážou postarat o svoje rodiny a jsou přínosem pro celou indickou společnost.

(Diecézní katolická charita Hradec Králové)

#

...a minulý týden vyšlo nové **sorry** !

trosečník – kulturně-společenský e-zin * vydavatel a redaktor: M. Fefík Podobský
fefik.sorry@seznam.cz * nechcete-li e-zin dostávat, dejte vědět!
všechna čísla naleznete na internetu: knihovna.jicin.cz/regionalni-zpravodaj